

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

(12 Haziran 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Gerçekleşmeyen Müjde!

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin öneminden daha önceki yazılarımızda bahsetmiştik. Önemli çünkü, Nisan 2014 dönemi itibariyle Türkiye'de faal Katma Değer Vergisi mükellefi sayısı 2 milyon 364 bini aşmış durumda. Şu ilginçtir ki, tebliği inceledikçe yeni sürprizlerle karşılaşılıyor. Dikkat çekmiştik, özellikle “kod uygulaması” olarak bilinen “özel esaslar” konusunda mükellefler lehine önemli adımlar atılmıştı. Bu atılan adımları tek cümle ile özetlemek mümkün: “Tebliğ, özel esaslara girmeyi zorlaştırıyor, çıkmayı ise kolaylaştırıyor.”

Gelir İdaresi Başkanlığı yetkililerinin ifadelerine göre Tebliğin yayımlandığı 26 Nisan tarihi itibariyle özel esaslar kapsamında yaklaşık 700 bin mükellef var. Tebliğin etkisiyle bu sayı 350 bin civarında mükellefe gerilemiş. Bu olumlu düzenlemeleri göz ardı etmek mümkün değil. Ancak yapılan bazı düzenlemelerin, eskiye oranla geriye gidiş niteliğinde olduğu dikkati çekiyor. İşte bunlardan biri de “mahsuben iade”lerle ilgili.

Özel esaslara dikkat

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin IV/E bölümünde “özel esaslar” düzenleniyor. Eskiden bu esaslar, 84 seri numaralı Katma Değer Vergisi'nin II numaralı bölümünde düzenlenirdi. Tebliğin ilgili bölümünde Haziran 2003 tarihinde bir değişiklik yapıldı ve mahsuben iadelerin genel esaslara göre yerine getirileceği vurgulandı.

Yani bugüne kadar haklarında olumsuz rapor ya da olumsuz tespit bulunan mükelleflerin, kendisine ait vergi ve SGK prim borçları için yapacakları mahsup talepleri özel esaslara göre değil genel esaslara göre yapılmaktaydı.

Ancak, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nde bu yönde bir belirlemeye yer verilmiyor. Yani haklarında olumsuz rapor ya da tespit bulunan mükelleflerin mahsuben iade talepleri de özel esaslara göre yerine getirilecek.

İadenin özel esaslara göre yerine getirilmesi demek; bunlar için artırılmış teminat uygulanması ya da sadece vergi incelenmesi ile iadenin gerçekleştirilmesi anlamına geliyor. Bu ise hem iade maliyetinin artmasını hem de iade sürecinin uzaması sorununu doğuruyor.

Geriye gidiş reformu!

Katma değer vergisinde “reform” ifadesiyle yürürlüğe giren yeni tebliğin bu haliyle büyük bir geriye gidiş anlamı taşıdığını görmekteyiz. Hakkında olumsuzluk bulunan mükelleflerin mahsuben iadelerini almaları düne göre daha zor hale getirilmiş.

Maliye Bakanı, tebliğe ilişkin yapmış olduğu sunumda KDV iade süreçlerinin hızlandırılacağını müjdelemiştir. Ancak, yukarıda yaptığımız açıklamalardan anlaşılacağı üzere, hakkında olumsuzluk bulunan mükelleflerin mahsuben iade süreçleri kısalmak bir yana kesinlikle uzuyor.

Bu konuda tüm yetkililerin ve uygulayıcıların hassasiyet göstermesi ve bu olumsuzluğun yapılacak yeni bir düzenleme ile giderilmesi gerekiyor. Bizden uyarması...

Taşeronlukta neler değiştiriyor?

Türkiye’de taşeronlaşma mal ve hizmet üretiminde sıkça uygulanan bir yöntemdir. Asıl müteahhitten işi alarak kendisi üstlenen diğer yükleniciye “taşeron” deniyor. Görüyoruz ki, genelde maliyet düşürme mantığı hakim.

Taşeronlaşmada çoğunlukla mevzuata uygun olmayan alt işveren ilişkilerinin kurulduğuna tanık oluyoruz. Bu nedenle olsa gerek, son olarak hazırlanan İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nda, yani yaygın adıyla yeni torba yasada bu konuda önemli değişiklikler ve düzenlemeler getiriliyor. Mevcut 4857 sayılı Kanuna aykırı olarak alt işverene iş verilmesi veya asıl işveren işçilerinin hakları kısıtlanmak suretiyle alt işveren tarafından işe alınarak çalıştırıldığının mahkeme kararı ile belirlenmesi halinde artık bazı yaptırımlar gündeme gelecek.

Güzel hareketler!

Örneğin alt işverenin işçilerine ödenecek ücret ve diğer sosyal haklar asıl işverenin emsal işçisine ödenen ücret ve sosyal haklardan daha az olamayacak. Böylece işverenlerin maliyetleri düşürmek için taşeronlaşmasının önemi azalacak.

Bizce bu noktada önemli olan konu, tasarıyla madencilik faaliyeti yürütülen işyerlerinde, yer altında gerçekleştirilen işlerde asıl işveren-alt işveren ilişkisi kurulamayacağı düzenlemesidir.

İşverenler, alt işverene iş vermeleri halinde, bunların işçilerinin ücretlerinin ödenip ödenmediğini işçinin başvurusu üzerine veya aylık olarak resen kontrol etmekle ve varsa ödenmeyen ücretleri hak edişlerinden keserek işçilerin banka hesabına yatırmakla yükümlü olacak. Alt işveren işçilerinden, alt işvereni değiştirildiği halde aynı işyerinde çalışmaya devam edenlerin yıllık ücretli izin süresi, aynı işyerinde çalıştıkları süreler dikkate alınarak hesaplanacak. Kontrol mekanizması yıllık ücretli izinler için de işleyecek. Umarız kanayan yaraya ilaç olur.

SORU-CEVAP

BİREYSEL EMEKLİLİK PRİMİ AKTARILABİLİR Mİ?

1960 doğumlu annem 2006 yılından beri bireysel emeklilik primi ödüyor. SSK veya Bağ-Kur sigortalılığı yok. Ödenen primler SGK'ya aktarılıp oradan emekli olma hakkı var mı?

Sedat Çelik

Bireysel emeklilik ve sosyal sigorta, birbirinden farklı mevzuata ve niteliğe sahip. Bu nedenle bireysel emekliliğe ödenen primleri SGK'ya aktarmak mümkün değil.